

اداره مرکزی :

آنقره، استانبول جاده سندہ آنقره
معارف امینلکی یاندہ کی دافرہ

استانبول بورسی :

استانبول، باپ عالی جاده سندہ ۸۷ نومروده
دانڑھ مخصوصہ

حیات

حیات دا گھما ہیات ... دیباں دا ہا یونہ ہیات فاتاں ! ...
جیجہ -

۲ نجی جلد

آنقره، ۳۰ حزیران، ۱۹۲۷

صایی : ۳۱

جو وظیفہ کو چدر . برکہ جغرافی تدقیقلر، او کا
مربوط اولان دیکر علمی تدقیقلر کی پایلماں سی
ایجاد ایده ر، البتہ مملکتک تمامًا ژہارلو ژیک
تدقیقی پاییلمنش ویا فلوری تدوین اولونش
بولونسے یدی جغرافیا جیلرک وظیفہ سی جو ق
قولا یلا شیردی. حال بوكہ هیچ بولہ دکل ... بالکر
شوراسی محققہ کی جغرافیا انسٹیتوسی جدی فعالیتہ
چکدیکی زمان بونواع تدقیقلر د طبیعتیلہ باشلار،
چونکہ جغرافیا انسٹیتوسی ژہارلو ژیک ایله
اشتعال ایلیه نلرک، نباتاتلہ مشغول اولانلرک
معاونتی ایستہر، اکر مملکت داخلنده کافی
متخصص بولاماز سہ اجنبی عامللرک باردینی طلب
ایدہ بیلر . بو خصوصی کو سترہ جکی لزومہ
قارشی هیچ بر رسمی مقام ساکت قالاماز .

تاریخ چیلرک اور تایہ قویا یلہ جکی مشکلاتی ده
بیلیورم، منظم آرشیو یوق دیہ جکلر، ویچہلری
نشر کو ج دیہ جکلر ... الخ. بو کا ویریلہ جک
جواب شودر : هر ایش کی علمی فعالیت ده
کو چدر. فقط انسان بوتون کو چلکلری اقتحام
ایتدیکھ و یو ق اولانلری الہ کی ڈا سطھلر
نسبتندہ بار اندیجہ یو کسلیر . هر ساحده الک
اصغری واسطہ لردن بوبوک ایشلری پامق قابیلندہ
اولدینی بیک برمثالیہ کور دیکمز بو مملکت
انسانلرندہ کی قدر تدن علم آدمیلرینک محروم
اولدینی ادعا اولونا یلری می ؟

برکہ ای بر اصول تختنده بو تدقیقلر
باشلانسین، مکمل بر آرشیو وجودہ کتیر مک
احتیاجی ده داها قوتاں کندی حس ایتدیر .
فقط بوكون هیچ کیسے، علم آدمیلری کا الندہ
بولونان واسطہ لرلہ، پاپیلا یلمہ سی ممکن اولان
تدقیقلر کی پایلمنش اولدینی ادعا ایده من .

پک آغیر اولان، ملی و قلعہ لر اونلر کوز بله
کور مک کی ہمکلی بولونان بروضیت دن کندی عزی
قورومش اولورز .

فقط بو تدقیقلری ضروری قیلان بالکر
بونلر دکلدر. حاجل احتیاج لر ده بونواع تدقیقلر
شدتلہ لزوم کو ستر مکدہ در. برکہ طبیعی، بشری
جغرافیا ایجہ بیلنسکریں مملکتک اقتصادی
استقبالی حقنہ ناصیل دوغرو و سالم بر فکر میز
اور تایہ قوی دیغمز و دوغرو اولدینقہ تمامًا ایشاندی غمز
بر دعوا واردہ: « مملکتک مستقبل مفکورہ سنک
مسندی خی اک یاقین و قایعک تدقیقندن چیقار ایلر
عینی زماندہ تورک ملتک بوكونکی وضعی اوزرینہ
مؤثر اولان عامللرک الک مہملری کی یاقین ماضیدہ
بولا بیلر ز. » بوبیا یکن ماضینک هر ساعتی بوكونکی
فکر لری دوغوران، یولمزی آجان و قایعک
دولودر. اکر بو و قایعک عائد ویچہلر نشر اولونور
واونلر آراسنده کی یاقین مناسبت کو ستریلر سہ
حال و مملکتک توجہ ایتدیکی آنی تور
ایدہ بیلر . بو سایدہ و قایعدن معنا چیقار مفعہ
 قادر اولان دماغلر بو و ثائق اوزرینہ علم
ایچون، استقبال ایچون خیری ترکیلر
قو را بیلر، حتی بونلر صنعت کارلر ایچون بر
الہام منبعی اولورلر. اونک ایچون درک ملی تاریخ ک
بالخاصہ اون دوقوز نجی ویکر منجی عصرہ عائد
و قایعنی تدوینہ خدمت ایلیہ جک فکری، اقتصادی،
سیاسی ویچہلرک و ممکن مرتبہ تام بر بیلیوغراء
فینک نشری عاجل بر احتیاج در .

ملت مجلسی قبول ایتدیکی تخصیصاتہ مملکت
جغرافیا جیلری و تاریخ چیلری بو احتیاج ک
تطمینہ دعوت ایتمشدر؛ هیچ شبہ یو ق کہ
بو وظیفہ یی مستشر قلردن بکلہمک کی حقیقتہ

مملکت جغرافیا سی و ملی تاریخ

بوبوک ملت مجلسی، تاریخ انجمنی تخصیصاتی
کچن سنه یہ نسبتہ هان هان اون مثلی فضله
اولارق قبول ایتدی. شیمدی یہ قادر دار الفنون
جغرافیا انسٹیتوسنک مستقل تخصیصاتی یوقدی.
بو سنه دار الفنون بودجه سه ملی جغرافیا تدقیقی
ایچون ده دوقوز بیک لیرا قونولدی . بوصور تله
چوک خیری بوا یکی علم شعبہ سنک، متواضع ده
او لس، مادی وا طہ سی قیما تامین ایدیلش اولو یور.
بو مادی واسطہ دن تاریخ و جغرافیا ایله اشتغال
ایلهین متفکر لریزک اعظمی در جهده استفاده
ایتمہلری کی تمنی ایله مک بروظیفہ در .

ملی تاریخ و جغرافیا تدقیقلرینک برکہ
صرف علمی و حسی طرف وار، مملکتی منطقہ
تدقيق ایله یہ رک، تورکیہ نک کرک طبیعی و کرک بشری
جغرافیا سنه عائد معلوماً تی زنکینلش دیرمک ... علمہ
بر خدمتدر. بونی بالذات تورک جغرافیا جیلر سنک
پاپاسی مملکتی ملکتی ملکتی آراسنده کی علمی
موقعی یو کسلیر. دیکر طرف دن تورکیہ تاریخ کن
مختلف جہہلری تدوین ایلیہ جک ویچہلری نشر
ایتمک، بوكونکی جمعیتک استناد ایتدیکی ماضی کی
تئور ایله، بو سایدہ حالی لا یهیلہ آ کلارز .
بو وظیفہ یی مستشر قلردن بکلہمک کی حقیقتہ

آلتنجی عصرده عثمانی و صفوی خاندانلرینک تئشیل و اداره ایتدیکی « سنی - شیعی » مجادله سی کی ، ایران ایله آناطولی تورکلری آراسنده بر نوع مدنی و فکری رقابت ده بونده مؤثر اویشدیر .

« باق » نک رقیب و رفیق شاعر « نوعی » نک اوغلی « عطایی » ، اون یدنچی عصر باشلرندہ یتیشن شاعرلرمنک اک مهملرندن صایپلابیلر . بالخاسه « متنوی » طرزنده کوستردیکی قدرت ، معاصرلری طرفندن بوبوک تقدیرلرله قارشیلاندشدرکه ، اومنتویلری تدقیق ایدنچه بومطالعه ایشراک ایتممک امکانسزدر . « خنه » سنه اسکیلر کی ترجمه و تقلید وادیسنه کیتمکدن زیاده علی موضوعلره فضله اهمیت وبرهه بو شاعرک مشهور بر « ساق نامه » سی وارد . شاعر بو بوبوک متنویسنه « باعث تحریک خامه و سبب نظم ساق نامه » سر لوحه سی آلتنده ، کندیستنک بولوندینی بر « بزم خاص » دن بخت ایده :

قاریشمش نیجه رند صاحب کمال
اولوب مختلط شیر و شکر مثال
صارجار در و کوه سخن ییرینه
ژریا وش او یعنیش بری ییرینه
درلش دونوب سلک پرکوهه
قومشلر سخن رشته سن بریه
که موضوع شعر اولدی محبوب و می
حکایات ساق و معنی و نی
یجون اینهسون بونده بر داستان
ظهوری پسندان رومی زبان
ایدوب مستقل یعنی بر مشتوى
اوون تدورمه شیوه خسروی
خصوصا بو معنی بولوپدر نبوت
ایدر بخت ایدن ملزم اولوب سکوت
که مدح و تغزله رومی قلم
اولوب غالب ساحران عجم
جو شمشیر خوزیز عثمانیان
ظهور ایتدی رجحان ترکی زبان
ولیکن قالوب شیوه متنوی
سوزی آنده ایجامک اولدی قوی

بو بارجه ، او دورک ادبی سخنلرنده ، قصیده و غزل وادیسنه تورکجهنک عجمجه یه فائقیتی قناعتک حاکم اولدیغىنی و شاعرلرمنک « متنوی » طرزنده بکی بر وادی آچق ایچون چالیشدقلری صراحتله کوستردیبور . فالمقیفه داها بوندن بر عصر اول « هوستانمه » صاحبی « تاجزاده جعفر چلبی » عجم متنویجیلری تقلید ایله بورک صرف کندی زاده طبیعی اولق اوزره « هوستانمه » بی یازدیغى فخر و غرور ایله قید ایتمدی ، لکن « نوعی زاده عطایی » نک شو بوقاریکی بارجه سندہ کوردیکمز کی ، « مدح و تغزله تورکجهنک عجمجه یه فائقیتی » صراحتله سویله مەمشدی .

« نوعی زاده » نک بو قناعتنه منفرد اولمادیغى و سائز معاصرلرینکده تماماً اوکا اشتراك ایتدکلرلری ایتاب ایتك ایچون دیکر برمثال داها کوستره جکز : بنه بوعصرک معروف شاعرلرندن « غنی زاده نادری » نک

اون یدنچی عصر شعریه عائد بعصره مازھظەلر

اون آلتنجی عصر ، آناطولی تورکلرینک فلاسیق ادبیاتنده اک زنگین بر دور ، بر ایشکاف و کمال دوره سیدر . بو عصر بالکز « باق » کی بوبوک شاعرلرینشیدیر مکله قلامایرق ، بر جوق قیمتلی نائزلر ، متجلر ، مؤلفلر ، مورخار ، تذکرە جیلر ، جغرافیا . جیلرده یتیشیدیر میش ، خلاصه « آناطولی تورکجه سی » بو عصرده بوبوک بر ایپراطورلاغك « علم و صنعت لسان » اولق حیثیتیه عربچه و عجمجه ایله رقابت همده بوبوک بر موقفیته ، مقتدر اویشدیر . عصرلردن بری بوبوک عجم شاعرلرینی تقلید و تئیله چالیشان شاعرلرمن ، اون آلتنجی عصرده آرتق اعظمی موقفیت کوسترمەلر ، آهنگ و ادا اعتبارلله عجم اورنکلارندن هیچ آشاغی قلامایان اثرلر وجوده کتیرمەلردر . بو صورته عجم فلاسیسیزمنک یانسنه بردە تورک فلاسیسیزی تشكیل ایتش اویلوردى . آرالرندە کی بوتون اشتراك نقطه لرینه رغماً ، بو ایکی صنعتک آیری خصوصیتلری ده یوق صایلاماز .

ایشته بر طرفدن اون بشنجی عصر صوکلرله اون آلتنجی عصرده یتیشن بوبوک شاعرلرک همیله تورک فلاسیق مکتبنک کمال مرتبه سنه کلمسی ، دیکر طرفدن ایران ادبیاتنک اون آلتنجی عصرده - نفوذ و اهمیت تورک فلاسیق شاعرلری طرفندن ده طاینده بیله جک . بوبوک شاعرلرینشیدیر مەممەسی نتیجه سندہ شاعرلرمن ، آرتق ایران ادبیاتنک تورک ادبیاته فائق اولمادیغىه اینانغه باشلادیلر ، اسکی ترجه لرک ، اقباسلرک یانسنه موضوعلرینی محلی جاندن آلان اثرلرده جوغالق استعدادىنی کوستردی . بالخاسه اون یدنچی عصرک باشندہ یتیشن شاعرلرده ، بو « عجم ادبیاته تفوق » قناعتی غایت بارزدر . اون

علمی کوروشلرندە دەکیلدر . اونک بوبوکلکنى علم ساحه سندە ویردیکی هیجاندە آرامالیدر . جوق زمان بر متفرگرک اثری دیکرلرینه اولان تائیزیله اوچلولور . اسکی یونانستانک بوبوک فیلسوفلرینک لايموت اثرلرندە کی قیمت ، اور تایه قویدقلری نظریلرک دوغرولقندە دکل بوتون عصرلرە حاکما اولان تائیزلرندە ، دیکر عصرلرک متفرگلرینی وضع ایله دکلری موضوعلار اوزرینه متادی دوشونگە محبور ایتمەلرندەدر .

محمد اینم

و اقا بوكا قارشی جوق حقلی او لارق شویله دینه بیلیر : میش کوچلکی یوزندن مع التأسف . نوع تدقیقلرده بولونا یسله جکلر لازم کان حضوره مالک دکلدرلرکه اللرندە کی واسطه لردن کاف درجه ده استفاده ایده بیلیتلر ...

بوا عتراض جوق دوغرودر . نوع تدقیقلرە حیاتی حصر ایدنلرە میش قایقوسندن آزادە قالا جوق بر حضور تأمینی مملکت ایچون بر وظیفه در .

بو محقق یاپلاجقدر . علم ادمیریز حقلری اولان بو رفاهه بر آن اول ایرمک ایسته بورنسه بو کونکی واسطه و قدر تارندن مملکتی اعظمی درجه ده استفاده ایدیرملى ، علم سلطنه سنک هر ساحده ده فیضکار تائیزی کوسترمیلدرلر .

جوق مهم بر وظیفه قارشیسندە بولونان جغرافیا و تاریخ جیلر تز هیچ شبهه یوق که مملکتک اشیاقنی تطمین ایچون بوتون قوتارنی صرف ایله جکلر ، و بو ساحده ملى قابلیتیزی کوستره جکلر در .

بالکز بو علمی تدقیقلرده موفق او لابیلمک ایچون معین شخصلرک چالیشماسی ده کاف دکلدر . برکره تاریخ و جغرافیا تدقیقاتنده بولونا جوق اولان علم ادمیریزک مملکتک بوتون تشکیلاتندن معاونت

کورمه سی لازم در . بومعاوته جمهوریت حکومتک تأمین ایده جکنے شبهه ایدیله من ، دیکر جهتدن مدرسلریز ، بو تدقیقانی یا پعنه قادر علم ادمیریز کنديلرینه معاونت ایده بیله جک او لان محیطلرده و کنجلرده بو خصوصده اشیاق او باندیرمالیدر .

علم فردی دکل ، مشترک مساعی اثریدر . هر عالم دیکرلرینک حتی اک متواضع کوروشلرندن و تدقیقلرندن استفاده ایده ، عینی زمانده اثریله نشرياتیله بونوع تدقیقلری و مشاهده لری تنظیم ایده . اميد ایدمکه تاریخ انجمنی وجغرافیا انتیتوسی بالکز اعضا سانی چالیشیران قابالی حالتده قلامایاق ، بالعکس قوتلی نشرياتیله بو نوع تبع آرزو سانی یا ياجق و هر نوع مشاهده لردن استفاده ایده بیله جکدر .

بر مملکت ایچون علم ساحه سندە بوبوک آدمیر معین موضوعه داڑر بالکز اثر وجوده کنجلر دکلدر . علم و تدقیق هیجانانی او باندیرانلر ، برجو قلرینی تدقیقه سوق ایله نلار درکه مملکتک حقیق مرشدلری او لورلر . مرحوم ضیا کوک آپلک حقیق قیمعی البه یازدیغی کتابلرده کی